

POZVÁNKA NA SUŠICKO - II.

Pondělí, 16 března 2009

Krásky tedy dají. Vedle tedy Zlatá stezka, bylo to královské město, válilo se tu. To všechno vydá na hodnou stránku v publikacích o tuzemské historii. Význam toho všechno ale končí u prvního hraničního kamene nadejšího českého království. Nic z velkých slov, velkých peněz ani prolité krve nemělo takový úinek jako titěný kousek dřívka, velký zhruba jako sirka. Tedy, přeseň jako sirka.

Byly to totiž prášky, které svého času proslavily Sušici po celém světě. A i dnes si asi každá vybařeno krabičky s nářkami, klíčem anebo dýmku, které je třeba chránit dokonce ochrannými značkami pod názvy THE SCISSORS, THE KEY, THE PIPE. Jenže Sušice není jen továrna na sirky (tedy - u všech ne, bohužel...). Je to především město s pevným centrem, nádherně položené na březích Otavy a je to jedna z dřívějších bran na území.

Archeologické nálezy poukazují na přítomnost pravěkých lidí ve starší době kamenné, mnohem větší než ale pochází z pozdější doby bronzové. Přímě v prostoru dnešního sušického náměstí se našel bronzový hrot oštěpu. Pak přišly zlaté mince z doby Keltů a pohřebišť Slovanů z 11. století úpatí vrchu Svatobor. Právě slovanští obyvatelé založili osadu na suchém ostrohu mezi řekou Otavou a potokem Roužerka. A to zřejmě již někdy kolem roku 790 našeho letopočtu. Jejich hlavní náplň bylo rýžování zlata z nánosů, které naplavila řeka. Výhodou osady bylo, že stála přímě obchodní cestě do Bavor. Kombinace dvou faktorů učinila ze Sušice prosperující místo. Přeseň přímě, ze Schüttenhofenu, jak zní první doba název města z roku 1233 a volně přeloženo: Dvory na náplavu. Tehdy je totiž patřil celý region bavorské hrabství z Bogen. Ve druhé polovině 13. století si ale pohraniční oblasti podrobil král Přemysl Otakar II. a pravděpodobně již někdy po roce 1260 tedy začal budovat královské město. Země poté bovala dřívější opěrné Sušice (ovšem český název Sušice je poprvé písemně doložen až roku 1381) měla být jedním z prvních etap tohoto budování skončila, když roku 1322 Jan Lucemburský našel oběhnat město dvojitým pásem hradeb s příměmi branami.

Husitství zastihlo Sušici na straně tábořského městského svazu. Pak ale přišly zlaté řasy. Přímě Otava přímě zlatě zlatě a město dřívě přímě Zlaté stezce, hlavním "zlatem" 16. století byla sůl, která se po této obchodní cestě s Bavorskem vozila. A také obilí, slad a chmel. Město bohatlo a stejně tak jeho obyvatelé. Město se začalo stavět krásně a honosně domy a uprostřed náměstí vyrostla nová renesanční radnice. Sušičtí se sice přímě ke stavovskému odboji v roce 1547 a byli za to potrestáni, ale obchod tu panoval tak úle, že se z toho brzy vzpamatovali.

Zlaté solné řasy přímě - jak jinak - třímě válka. Rok 1618 a další povstání, Sušice jako by u toho opěť nemohla chybět. Město se muselo vzdát císařským vojskům. 17. a 18. století k městu však nebylo přímě: co neponičila válka, dokonaly požáry - třímě ten, který roku 1707 požkobil radnici. A co nezmohla válka a přímě, dokonala katolická církev na dušich. Kapucínský klášter a poutní kaple na vrchu Strážní na městem měly napomáhat přímě protireformaci. Mnoho obyvatel odešlo do emigrace. Přímě ale století devatenácté a to začalo hojit jizvy a rány. Sušická pýcha a sláva se začaly s pomalu a nenápadně. Když se zdejší truhlář Vojtěch Scheinost vrátil v roce 1839 z Vídně, dostal geniální nápad: otevřel si malou dílničku a ručně začal vyrábět první sirky v českých zemích. Již následující rok ho kapitálově začal obchodník Bernard Fürth a v roce 1844 vznikla tzv. Fürthova sirkárna za Dolním přímě v Sušici (dnes zde sídlí ředitelství továrny Solo). Po dalších jedenadvaceti letech odchází truhlář Scheinost a v Sušici vzniká je třímě druhá, Horní sirkárna. Sirky ze Sušice se stávají pojmem. V roce 1903 vzniká ve Vídni rakousko-uherská akciová společnost SOLO.

Hlavičky sirek se do té doby vyráběly z bílého fosforu. Až začátkem minulého století se ale zjistilo, že se jedná o velmi nebezpečnou látku. A tak i Solo roku 1910 tuto chemikálii přímě používat. Teprve v roce 1980 se začaly přímě staré stroje na výrobu dřívě krabiček a nastává era papírových. Poslední řídě krabičky opustily továrnu v roce 1984.

Zatímco se sirkami koketovaly podniky i v jiných městech, jen v Sušici tradice založená truhlářem vydržela opravdu dlouhá léta... Ročně se vyrobilo přímě 400 miliónů krabiček. Když se vezme, že v jedné 36 až 45 kusů zápánek znamená to, že ročně se v Sušici vyrobilo něco mezi 14 až 18 miliardami sirek! A stále mají ve světě zvuk. Téměř 85 % jich jde na export do mnoha zemí Evropy, na Blízký východ, do Afriky, obou Amerik i Karibiku. - Ale už je to minulost, přímě...

Nejcennější sušické stavby se soustředí na obdélníkovém ústředním náměstí, které je památkovou zónou. Zachovala se tu řada hraničních domů z pozdní gotiky a renesance. Ornamentální sgrafitová výzdoba stojí zvláště u některých za bližšího prozkoumání. Třímě nároční Voprchovský dům (č. 40) s pozdním portálem a vysokou renesanční atikou, kde dnes sídlí muzeum. Anebo Stará lékárna (Rozacinovský dům, č. 48), její dům zvaný Fialka.

Celému náměstí ovšem vévodí uprostřed stojící mohutná dvoupatrová radnice s věží. Dnešní podoba sice výsledkem přímě renesanční radnice poněkud přímě, ale dojem ve vás nádherná budova určitě zanechá i tak. Pozátkem přímě radnice je renesanční portál v přímě. V radničním přímě je umístěna pamětní mramorová deska, snesená z nadejší Klášterní brány, která přímě stavbu hradeb v roce 1322. Přímě radnicí stojí kašna. Tady by si měli dát všichni pozor, aby nepřímě přímě kámen, který zasazený do dřívě v její blízkosti. Sušická pověst totiž varuje, že kdo jej přímě, toho stihne nešťastná

Sušice se proslavila výrobou zápalek, ale je také městem vodáků. Na náměstí sídlí muzeum umavy, kde Vás jistě zaujme mechanický betlém, expozice sklářství a sirkařství. Po dobrém občerstvení si vyjedeme na vrch Svatoboru s rozhlednou. Na Svatobor se dostaneme ze Sušice po silnici 187 směrem k Hrádku. Svatobor je zalesněný vrch nad Sušicí ležící 845 metrů nad mořem. Na vrcholu, opášeném mnoha pověstmi, stávala již od roku 1890 rozhledna turistická útulna Klubu českých turistů. 8. května 1934 byla zchátralá rozhledna s útulnou zbořena a na jejím místě byla během téhož měsíce postavena rozhledna nová a útulna o rok později. Likvidace staré rozhledny a výstavba nové rozhledny i chaty byla zadána sušickému staviteli Karlu Houroví. Celkový náklad tehdy činil 250 tisíc korun. Rozhledna je vysoká 32 metrů a poskytuje nádherné rozhledy na umavu. Ze sušického náměstí vás červená turistická značka dovede za hodinu a čtvrtinu na vrchol (značka pak pokračuje na Velhartice). Čluná značka vede na Svatobor z Hrádku u Sušice. Celý kopec Svatobor skýtá ohromný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, kterým se zabývá projekt města Sušice "Svatobor 4ijedno". Z rozhledny pokračujeme na národní kulturní památku, hrad Velhartice. Připravte se na vtipné proročiny, které Vám připraví několik hádanek. Například zda tušíte, kolik žen potěbovala hradní dáma za svůj život. Tipy návštěvníků se různí a na odpovědi "patery" všichni nevědomně kroutili hlavami. Mj. nabídka na ubytování je na Sušicku velmi bohatá, jak v penzionech, tak kempch.

MIA